

УТВЪРДИЛ:

Д-Р ПЕТЪР МОСКОВ
МИНИСТЪР НА ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО

Дата: 13.10.2015г.

УЧЕБНА ПРОГРАМА

ЗА СПЕЦИАЛНОСТ

АКУШЕРСТВО И ГИНЕКОЛОГИЯ

2015г.

1. Въведение

1.1. Наименование на специалността: **Акушерство и гинекология /АГ/**

1.2. Продължителност на обучението: **4 (четири) години**

1.3. Изисквано базово образование за допускане до обучение по специалността: завършено висше образование на образователно квалификационна степен „магистър” по специалност „медицина” и придобита професионална квалификация „лекар”

1.4. Дефиниция на специалността: Специалността Акушерство и гинекология представлява съвкупност от компетенции и умения за извършване дейности по укрепване, запазване и възстановяване на гинекологичното и репродуктивно здраве на жените, осигуряване възможности за настъпване и износване на нормална бременност, за раждане на жизнеспособни и здрави деца и първи грижи за тях, ранно откриване и своевременно лечение на гинекологичните заболявания, както и на състояния застрашаващи живота и нормалното развитие на бременната и новороденото, чрез качествена, ефективна и икономически изгодна лечебно-диагностична, профилактична, методична, експертна, научна и преподавателска дейност.

2. Цел на обучението

След завършване на обучението за придобиване на специалност, лекарят – специалист по Акушерство и гинекология трябва да е усвоил всички базови знания и умения, присъщи на специалността АГ и да е в състояние да оказва висококвалифицирана и специализирана медицинска помощ, включително оперативни намеси на:

- здравото женско население, с оглед опазване и подобряване на сексуалното и репродуктивно здраве в различните периоди от живота на жената
- жени, при които бременността, раждането и послеродовият период (пуерпериум) протичат без усложнения или повишен риск
- жени, при които бременността, раждането или послеродовия период протичат с отклонения, усложнения или повишен риск за майката и/или плода
- новороденото дете, до поемането му от системата за неонатологична помощ
- жени с гинекологични заболявания
- репродуктивни двойки, във връзка с реализиране на репродуктивната им функция
- жени, страдащи от екстрагенитални (соматични или психични) заболявания, съчетани с бременност или акушеро-гинекологична нозология.

3. Знания, умения и компетентности, които специализантът следва да придобие

•—Лекарят – специалист акушер-гинеколог на база на придобитите теоретични знания и практически умения трябва да може самостоятелно или в екип да работи в различни области на акушерството и гинекологията.

•—АГ е хирургична специалност, тъй като повечето медицински дейности в АГ са хирургични, поради което специалиста по АГ трябва да е усвоил някои базови знания и умения, присъщи на специалността *Хирургия*.

•—Същевременно, женската репродуктивна система е в тясна ембрионална и анатомо-топографска връзка с пикочоотделителната система, затова специалистът по АГ трябва да е усвоил някои базови знания и умения, присъщи на специалността *Урология*.

•—Значителна част от медицинските дейности в АГ, включително медицинската помощ при всяко раждане, се практикува в условия на спешност. Специалистът по АГ е необходимо да е усвоил някои базови знания и умения, присъщи на специалността *Спешната медицина*, както и на специалността *Анестезиология и интензивно лечение*.

•—Оказването на родилна помощ предполага медицински дейности, насочени към потомството (зародиш, плод, новородено). Специалистът по АГ трябва да е усвоил базови знания и умения, присъщи на специалността *Неонатология*.

—В ежедневната си медицинска дейност, специалистът по АГ е в тясно взаимодействие със специалисти по вътрешни болести, кардиология, ендокринология и болести на обмяната, обща и клинична патология (вкл. цитопатология), клинична микробиология, имунохематология и трансфузиология, клинична лаборатория, медицинска генетика, образна диагностика, медицинска онкология, лъчелечение, физикална и рехабилитационна медицина, съдебна медицина, социална медицина и здравен мениджмънт и др. Той трябва да е подготвен да общува на съответното професионално ниво с тези специалисти. За целта са му необходими базови познания от областта на посочените медицински специалности.

4. Обучение

4.1. Учебен план (наименование на модулите и тяхната продължителност)

Модулите на обучението за придобиване на специалност по АГ и тяхната продължителност са показани в таблицата по-долу.

УЧЕБЕН ПЛАН
(модули и тяхната продължителност)
при обучението за придобиване на специалност по АГ – 48 месеца

1. ОБЩА ЧАСТ

МОДУЛ	ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ в месеци
1.1. ЖЕНСКА ПОЛОВА СИСТЕМА (ЖПС) – анатомия, физиология, ембриология и малформации	1
1.2. ОСНОВИ НА ЧОВЕШКАТА РЕПРОДУКЦИЯ	1
1.3. АНАТОМИЯ И ФИЗИОЛОГИЯ НА ПЛОДА И НОВОРОДЕНОТО	1
1.4. БРЕМЕННОСТ, РАЖДАНЕ, ПУЕРПЕРИУМ	3
1.5. РЕПРОДУКТИВНО И СЕКСУАЛНО ЗДРАВЕ (РЗС)	3
1.6. ПРАВНА УРЕДБА НА МЕДИЦИНСКАТА ПОМОЩ В СПЕЦИАЛНОСТТА АГ	0,5
ВСИЧКО ЗА ОБЩАТА ЧАСТ	9,5

2. СПЕЦИАЛНА ЧАСТ

МОДУЛ	ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ в месеци
2.1. РОДИЛНА ПОМОЩ	5
2.2. РИСКОВЕ И УСЛОЖНЕНИЯ НА БРЕМЕННОСТТА, РАЖДАНЕТО И ПУЕРПЕРИУМА	5
2.3. ОПЕРАТИВНО АКУШЕРСТВО	5
2.4. КЛИНИЧНА ГИНЕКОЛОГИЯ	5
2.5. АКУШЕРО-ГИНЕКОЛОГИЧНА СПЕШНОСТ	2
2.6. ОПЕРАТИВНА ГИНЕКОЛОГИЯ	7
2.7. ПАТОЛОГИЯ НА РЕПРОДУКЦИЯТА	2
2.8. ПРОФИЛАКТИЧНИ И СКРИНИНГОВИ ДЕЙНОСТИ (ПРОГРАМИ) В СПЕЦИАЛНОСТТА АГ	4
2.9. ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ НА АКУШЕРСТВОТО И ГИНЕКОЛОГИЯТА С ДРУГИ МЕДИЦИНСКИ	3

СПЕЦИАЛНОСТИ	
2.10. КАЧЕСТВО НА АКУШЕРО-ГИНЕКОЛОГИЧНАТА ПОМОЩ	0,5
ВСИЧКО ЗА СПЕЦИАЛНАТА ЧАСТ	38,5

Отделните модули в учебния план имат свои раздели и тематични единици, разпределени както следва:

1. ОБЩА ЧАСТ

Модул 1.1. ЖЕНСКА РЕПРОДУКТИВНА (ЖРС)

Раздел 1.1.1. ЖРС във фертилната възраст

- Анатомия, хистология и физиология на външните полови органи и влагалището
- Анатомия, хистология и физиология на вътрешните полови органи
- Костен таз при жената – строеж, варианти на нормалната анатомия, размери
- Топографска анатомия на вулво-перинеалната област и малкия таз
- Менструален цикъл
- Сексуална функция
- Раздел 1.1.2. Етапи в развитието на ЖРС
- Ембриология на ЖРС
- ЖРС на новородено и в предпубертетна възраст
- Пубертет
- Менопауза
- ЖПС в сениум
- Раздел 1.1.3. Вродени аномалии на ЖРС
- Малформации на половите органи
- Интерсексуални състояния

Модул 1.2. ОСНОВИ НА ЧОВЕШКАТА РЕПРОДУКЦИЯ

- Човешки полови клетки
- Ендокринология на репродукцията
- Оплождане, преимплантационен зародиш, имплантация
- Предпоставки за износване на бременността
- Фармакология на репродукцията

Модул 1.3. АНАТОМИЯ И ФИЗИОЛОГИЯ НА ПЛОДА И НОВОРОДЕНОТО

Раздел 1.3.1. Онтогенеза на човека от имплантацията до раждането

Раздел 1.3.2. Плодни придатъци

Раздел 1.3.3. Анатомия и физиология на нормално и доносно новородено

Модул 1.4. БРЕМЕННОСТ, РАЖДАНЕ, ПУЕРПЕРИУМ

Раздел 1.4.1. Медицински и демографски понятия, свързани с бременност, раждане и пуерпериум. Демографска статистика.

Раздел 1.4.2. Нормална бременност.

- Хронология на бременността
- Изменения в организма на жената по време на бременност
- Промени в начина на живот на бременната

Раздел 1.4.3. Нормално раждане

- Анатомо-физиологични основи на раждането
- Фармакология на раждането
- Елементи на раждането: родилен обект, родилни пътища, родилни сили.
- Биомеханизъм на раждането при различни предлежания на плода
- Периоди на раждането

Раздел 1.4.4. Физиологичен пуерпериум

- Общосоматични и психични процеси
- Процеси, засягащи репродуктивната система и млечните жлези

Модул 1.5. РЕПРОДУКТИВНО И СЕКСУАЛНО ЗДРАВЕ (РСЗ)

- Значение и обхват на понятието "РСЗ"
- Методи за опазване на РСЗ
- Място на акушер-гинеколога в дейностите по опазване на РСЗ на населението
- Социално-значими болести и състояния, нарушаващи РСЗ
- Временна и трайна нетрудоспособност, причинена от бременност и заболявания на ЖРС. Закрила на майчинството

Модул 1.6. ПРАВНА УРЕДБА НА МЕДИЦИНСКАТА ПОМОЩ В СПЕЦИАЛНОСТТА

Раздел 1.6.1. Нормативна база за практикуване на специалността

- Законова база: Конституция на Република България, Закон за здравето; Закон за лечебните заведения; Закон за здравното осигуряване; други закони и подзаконовни актове, свързани с охрана на майчинството и детството
- Медицински стандарт по акушерство и гинекология
- Правила за добра медицинска практика
- Други действащи нормативни актове, свързани със специалността: Национален рамков договор, наредби, правилници

- Демографска статистика. Международна класификация на болестите. Заболеваемост и смъртност от основни акушерски и гинекологични нозологични единици и групи.

Раздел 1.6.2. Лечебни заведения (ЛЗ), където се практикува акушерство и гинекология

- Устройство, дейност и управление на ЛЗ за извънболнична помощ. АГ амбулатория
- Устройство, дейност и управление на ЛЗ за болнична помощ. АГ стационар.
- Координация между ЛЗ за извънболнична и болнична помощ

Раздел 1.6.3. Етика във взаимоотношенията лекар/пациент. Права и задължения на страните в процеса оказване на медицинска помощ

- Права и задължения на акушерката
- Права и задължения на лекаря – акушер-гинеколог
- Права и задължения на пациентката и нейните близки
- Информирано съгласие

2. СПЕЦИАЛНА ЧАСТ

Модул 2.1. РОДИЛНА ПОМОЩ

Раздел 2.1.1. Организация на Родилната помощ

- Задължения на работещите в ЛЗ за извънболнична помощ.
- Задължения по приема на раждащата жена в ЛЗ за болнична помощ.

Раздел 2.1.2. Методи за изследване в акушерството. Интерпретация на резултатите в хода на бременността и раждането

- Клинични методи за изследване
- Непряка образна диагностика
- Диагноза на бременността
- Електрофизиологични методи за изследване. Функционална диагностика
- Прогноза на бременността и раждането
- Инвазивни диагностични методи
- Лабораторни изследвания
- Интрапартална диагностика на плода

Раздел 2.1.3. Водене на нормално раждане

- Предродилна подготовка на раждащата жена
- Концепции за водене на раждането
- Методи и средства за водене на раждането
- Водене на I период

- Водене на II период
- Водене на III период и на ранния следплацентарен период
- Първи грижи за новороденото
- Водене на документация, свързана с раждането

Раздел 2.1.4. Водене на пуерпериум

- Визитация на родилка
- Изписване на родилка от стационар
- Проследяване на родилка в условията на извънболничната помощ

Модул 2.2. РИСКОВЕ И УСЛОЖНЕНИЯ НА БРЕМЕННОСТТА, РАЖДАНЕТО И ПУЕРПЕРИУМА

Раздел 2.2.1. Бременност с повишен риск

•—Поведенчески, социални, професионални и др. фактори, обуславящи риск за бременността

- Медицински фактори, обуславящи риск за бременността
- Многоплодна бременност
- Седалищно предлежание, косо и напречно положение на плода
- Тесни тазове
- Бременност и генитални заболявания
- Бременност и екстрагенитални заболявания
- Преносена бременност
- Висок инфекциозен риск в акушерството
- Диспансерно наблюдение на бременност с повишен риск
- Лекарства и бременност

Раздел 2.2.2. Отоци, протеинурия и хипертензивни състояния по време на бременността, раждането и пуерпериума

Раздел 2.2.3. Екстрагенитални болестни прояви и проблеми, свързани с бременността

- Повръщания и други гастро-интестинални проблеми на бременните
- Алиментарни проблеми на бременните
- Съдови усложнения по време на бременност
- Опорно-двигателни и неврологични проблеми на бременните
- Психични проблеми на бременните и родилките
- Стоматологични проблеми на бременните

Раздел 2.2.4. Патология на имплантацията

- Ектопична бременност
- Аномалии в прикрепването на плацентата
- Аномалии в прикрепването на пъпната връв.

Раздел 2.2.5. Заболявания на плода и плодните придатъци

•—Трофобластна болест

•—Изоимунизационна болест

•—Вродени малформации и заболявания

•—Заболявания на плодните придатъци и околоплодната течност. Преждевременно отлепване на нормално разположена плацента.

- Плацентарна недостатъчност
- Антепартална и интрапартална асфиксия на плода
- Интраутеринна смърт на плода

Раздел 2.2.6. Недоизносване на бременността

- Спонтанен аборт
- Предтерминно раждане
- Хабитуално недоизносване

Раздел 2.2.7. Интраутеринна инфекция в акушерството

- Септичен аборт и постабортен ендометрит
- Преждевременно пукане на околоплодния мехур
- (Хорио)амниотит
- Акушерски септичен шок

Раздел 2.2.8. Атипично и патологично раждане

- Динамични дистокии
- Пелви-фетална диспропорция
- Раждане в дефлексионни главични предлежания и в дълбоко право задно-тилно предлежание

- Спиране на раждането
- Седалищно раждане
- Раждане в косо и напречно положение
- Раждане при многоплодна бременност
- Раждане при плод с ниско телесно тегло
- Раждане при едър плод

Раздел 2.2.9. Патология на плацентарния и ранния следплацентарен период. Постпартални хеморагии.

Раздел 2.2.10. Родилен травматизъм

- Родилен травматизъм на майката
- Родилен травматизъм на плода и новороденото

Раздел 2.2.11. Патология на пуерпериума

- Пуерперални инфекции
- Венозни усложнения в пуерпериума
- Постпартална патология на лактацията и млечните жлези

Модул 2.3. ОПЕРАТИВНО АКУШЕРСТВО

Раздел 2.3.1. Операции за задържане на бременността

Раздел 2.3.2. Прекъсване на бременост и евакуиране на маточната кухина

- Прекъсване на бременността без дилатация на цервикалния канал (метод на Карман, медикаментозни средства)
- Дилатация на цервикалния канал – методи
- Кюретаж и вакуум-аспирация
- Локална (екстраовуларна и интраовуларна) апликация на медикаменти
- Sectio parva

Раздел 2.3.3. Предизвикване и подпомагане на родовата дейност

- Индукция на раждането
- Стимулиране на раждането
- Експресия на плода

Раздел 2.3.4. Операции за разширяване на родовите пътища

Раздел 2.3.5. Операции за промяна положението на плода

Раздел 2.3.6. Операции за завършване на раждането през естествените родови пътища

- Налагане на форцепс
- Вакуум-екстракция на плода
- Мануална екстракция на плод в седалищно предлежание
- Плодораздробяващи операции

Раздел 2.3.7. Оперативни намеси в III период на раждането и ранния следплацентарен период

Раздел 2.3.8. Цезарово сечение

Раздел 2.3.9. Усложнения на акушерските операции

Модул 2.4. КЛИНИЧНА ГИНЕКОЛОГИЯ

Раздел 2.4.1. Методи за изследване в клиничната гинекология и тяхната интерпретация

- Клинични методи за изследване
- Неинвазивни диагностични методи
- Инвазивни диагностични методи
- Апаратни диагностични методи
- Лабораторни изследвания

Раздел 2.4.2. Симптоми и синдроми в клиничната гинекология

- Генитален флуор
- Тазова болка
- Генитално кървене
- Патологични генитални формации (тумор)

Раздел 2.4.3. Гинекологична ендокринология

- Регулация на менструалния цикъл
- Менструални аномалии
- (Дис)функционални маточни кръвотечения
- Синдром на поликистичните яйчници
- Хипооваризъм
- Гонадална дисгенезия
- Патология на пубертета
- Патология на менопаузата. Кастрационен синдром

Раздел 2.4.4. Възпалителни заболявания на женските полови органи

- Полово-предавани инфекции
- Вулвити, колпити, цервицити, бартолинити
- Тазова възпалителна болест
- Специфични възпалителни заболявания – генитална туберкулоза, тазова актиномикоза

Раздел 2.4.5. Ектопичен растеж на епителна тъкан

- Ектопия на маточната шийка и нейната еволюция
- Ендометриоза

Раздел 2.4.6. Статични заболявания на женските полови органи и тазовото дъно

Раздел 2.4.7. Пикочна инконтиненция. Фистули.

Раздел 2.4.8. Лекарствена и физикална терапия в гинекологията

Раздел 2.4.9. Тумори на женските полови органи и техни прекурсори

- Доброкачествени тумори и кисти на вулвата, влагалището и маточните връзки
- Миоми на матката
- Интраепителна неоплазия (VIN, VaIN, CIN)
- Полипи и хиперплазия на ендометриума
- Рак на вулвата и женската уретра
- Рак на маточната шийка
- Рак на ендометриума
- Тумори на яйчниците
- Саркоми и смесени тумори на женските полови органи. Редки генитални тумори

Раздел 2.4.10. Заболявания на женските репродуктивни органи при деца и подрастващи

Раздел 2.4.11. Генитален травматизъм

Раздел 2.4.12. Геронтологична гинекология

Модул 2.5. АКУШЕРО-ГИНЕКОЛОГИЧНА СПЕШНОСТ

Раздел 2.5.1. Действия при спешни ситуации

- Животоспасяващи и животоподдържащи мерки
- Организационни мерки – медицински транспорт, спешен екип, консултативна помощ
- АГ помощ при бедствия, терористични актове и др. подобни

Раздел 2.5.2. Синдроми и болестни единици, причина за АГ спешност

- Шок в акушерството и гинекологията

- Нарушения в кръвосъсирването
- HELLP- синдром
- Еклампсия
- Амниотична емболия
- Placenta praevia
- Abruptio placentae
- Остра интраутеринна асфиксия на плода
- Руптура на матката
- Остър хирургичен корем
- Политравма и наранявания при жени с напреднала бременност

Модул 2.6. ОПЕРАТИВНА ГИНЕКОЛОГИЯ

Раздел 2.6.1. Грижа за болните преди и след гинекологична операция

- Хоспитализация и предоперативна подготовка
- Следоперативни грижи
- Изписване на оперирана гинекологично болна жена
- Диспансерно наблюдение на гинекологично болни

Раздел 2.6.2. Инструментариум и обща оперативна техника

- Операционни набори за гинекологични операции
- Организация на работата и оборудване в операционната зала при операции с горен, долен и ендоскопски достъп
- Гинекологична лапаротомия
- Възстановяване на коремната стена
- Дренажи. Отвеждане на урината

Раздел 2.6.3. Коремни гинекологични операции без отстраняване на матката или маточната шийка

- Операции за ектопична бременност
- Кистектомия
- Други операции върху аднексите
- Миомектомия
- Операции при перфорация на матката
- Оперативно стадиране на туморите и second look лапаротомия

Раздел 2.6.4. Отстраняване на матката или маточната шийка

- Тотална и суправагинална абдоминална хистеректомия
- Вагинална хистеректомия
- Радикална хистеректомия
- Трахелектомия (обикновена и радикална)
- Манчестерска операция

Раздел 2.6.5. Малки гинекологични операции с долен достъп

- Операции за Бартолинови абсцеси и кисти
- Колпоцентеза
- Конизация и пластика на маточната шийка
- Пробно абразио
- Други

Раздел 2.6.6. Оперативна корекция на анатомични отношения

- Операции за статични заболявания на женските полови органи и тазовото дъно
- Операции за стрес-инконтиненция на урината
- Операции за корекции на фистули ангажиращи долния генитален тракт
- Денервиращи операции
- Трайна женска стерилизация
- Операции при маточни малформации

- Възстановяване проходимостта на маточните тръби
- Операции при непроходимост, скъсяване или липса на влагалище
- Трансплантация на матка
- Транспозиция и трансплантация на яйчници

Раздел 2.6.7. Лапароскопски, лапароскопски-асистирани и роботизирани (телехирургични) операции

Раздел 2.6.8. Тазова хирургия

Раздел 2.6.9. Усложнения на гинекологичните операции

Модул 2.7. ПАТОЛОГИЯ НА РЕПРОДУКЦИЯТА

Раздел 2.7.1. Инфертилитет

- Етиологична анкета (изследване на безплодната двойка)
- Анатомични причини за женски стерилитет
- Ендокринологичен стерилитет при жената
- Мъжки стерилитет
- Имунологичен стерилитет
- Други видове стерилитет

Раздел 2.7.2. Асистирана репродукция

- Медикаментозно повлияване на оплодителната способност при мъжа
- Медикаментозно повлияване на оплодителната способност при жената
- Изкуствена инсеминация
- Изкуствена фертилизация
- Ембриотрансфер
- Криопрезервация на човешки гамет и зародиши
- Селективен ембриоцид (фетална редукция)

Раздел 2.7.3. Наследствени и вродени заболявания на потомството

- Възникване и унаследяване на генни аномалии
- Диагностика на наследствените заболявания
- Основни нозологични единици

Модул 2.8. ПРОФИЛАКТИЧНИ И СКРИНИНГОВИ ДЕЙНОСТИ (ПРОГРАМИ) В СПЕЦИАЛНОСТТА АГ

Раздел 2.8.1. Проследяване на бременност

Раздел 2.8.2. Профилактика на недоизносването

Раздел 2.8.3. Профилактичен гинекологичен преглед

Раздел 2.8.4. Семейно планиране

- Цели, история и съвременно състояние на семейното планиране
- Противозачатъчна ефективност
- Противозачатъчни методи и средства
- Индивидуален избор на противозачатъчен метод
- Прекъсване на бременност по желание и по медицински показания

Раздел 2.8.5. Скрининг за вродени аномалии на потомството

Раздел 2.8.6. Други профилактични дейности

- Профилактика на вътреболничните инфекции
- Профилактика на тромбоемболичните усложнения
- Профилактика на изоимунизационната болест
- Профилактика на гестационната хипертония

Модул 2.9. ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ НА АКУШЕРСТВОТО И ГИНЕКОЛОГИЯТА С ДРУГИ МЕДИЦИНСКИ СПЕЦИАЛНОСТИ

Раздел 2.9.1. Анестезиология и реанимация*

- Анестезиологичен риск

- Преданестезионна консултация
- Обезболяване на раждането
- Интраоперативно и постоперативно обезболяване в АГ
- Полиорганна недостатъчност
- Интензивно лечение и интензивни грижи
- Танатогенеза. Диагноза на смъртта
- Екипен подход

*Раздел 2.9.2. Неонатология***

- Диагностика на новороденото
- Грижи за нормалното доносно новородено
- Новородено в депресивно състояние. Реанимация на новороденото.
- Предтерминно новородено и новородено с ниско телесно тегло
- Други заболявания на новороденото
- Интензивни грижи за новороденото
- Изписване на новородено от стационара
- Екипен подход

*Раздел 2.9.3. Обща хирургия**

- Увреждане на коремни органи при акушеро-гинекологични операции
- Апендицит и апендектомия
- Остър хирургичен корем
- Дифузен перитонит
- Деривации на чревния пасаж
- Хирургични заболявания по време на бременност
- Директна и индиректна образна диагностика на храносмилателния тракт
- Основи на мамологията

*Раздел 2.9.4. Урология**

- Увреждания на пикочоотделителната система при акушеро-гинекологични операции
- Микция и микционни смущения
- Пикочна инконтиненция
- Образна диагностика на пикочоотделителната система. Цистоскопия
- Остра бъбречна недостатъчност
- Деривации на урината

*Раздел 2.9.5. Обща и клинична патология **

- Принципи за взимане и изпращане на материал за морфологично изследване
- Терминология на хисто- и цитопатологичния отговор
- Клинико-анатомично обсъждане
- Екипен подход

*Раздел 2.9.6. Клинична лаборатория, вкл. хормонална диагностика***

*Раздел 2.9.7. Микробиология***

- Цервико-вагинална микрофлора
- Влагалищни, цервикални и тазови патогенни микроорганизми
- Микробиология на вътреболничните инфекции в акушеро-гинекологичния и неонатологичния стационар
- Принципи за взимане и изпращане на материал за микробиологично изследване
- Терминология на резултата от микробиологичното изследване

*Раздел 2.9.8. Онкология**

- Епидемиология, биология, канцерогенеза и прогноза на злокачествените тумори при жената
- Стадиране на злокачествените генитални тумори при жената
- Лъчево лечение в онкогинекологията

- Лекарствено лечение и имунотерапия при акушеро-гинекологични заболявания – злокачествени тумори, трофобластна болест, и др.

- Мултидисциплинарен подход. Консилиум за онкологично болни.

Раздел 2.9.9. Съдебна медицина*

- Криминален аборт
- Сексуално посегателство и насилие
- Диагноза, описание и документиране на смъртта
- Предаутопсионна епикриза

Забележки:

1. Занятия по разделите, обозначени с (*) се провеждат от преподаватели, посочени от ръководителя на съответната катедра в медицински факултет към висше училище.

2. Занятия по разделите, обозначени с (**) се провеждат от преподаватели, посочени от ръководител на съответната клиника (лаборатория) в лечебно заведение, акредитирано за практическо обучение по акушерство и гинекология.

3. Продължителността на теоретичното обучение за всеки подраздел от 2.9.1. до 2.9.9. е посочен в общия учебния план по модули и в съответния лекционен курс.

Модул 2.10.: КАЧЕСТВО НА АКУШЕРО-ГИНЕКОЛОГИЧНАТА МЕДИЦИНСКА ПОМОЩ

Раздел 2.10.1. Качество на медицинската помощ

- Изисквания за качество на медицинската помощ
- Показатели (индикатори) за качество на медицинската помощ
- Специални показатели за качество на медицинска помощ, оказвана в специалността АГ
- Диагностична и лекарствена полипрагмазия

Раздел 2.10.2. Риск и управление на риска в специалността

- Рискове при практикуване на специалността АГ. Медицински риск.
- Управление на медицинския риск

4.2. Учебна програма

4.2.1. Теоретична част

А. ЛЕКЦИОННИ КУРСОВЕ

1. Лекционен курс „Основен курс по АГ – I част“: 100 академични часа

Модул	Раздел	Продължителност в академични часове
1.1.	1.1.1. Женска полова система в репродуктивна възраст	6
	1.1.2. Етапи в развитието на ЖРС	
	1.1.3. Вродени аномалии на ЖРС	
2.9.	2.9.7. Цервико-вагинална микрофлора. Влагалищни, цервикални и тазови патогенни микроорганизми	
1.3.	1.3.1. Онтогенеза на човека от имплантацията до раждането	6
	1.3.2. Плодни придатъци	
	1.3.3. Анатомия и физиология на нормално доносно новородено	
1.4.	1.4.1. Медицински и демографски понятия, свързани с бременност, раждане и пуерпериум. Демографска статистика. Заболеваемост и смъртност от основни АГ нозологични единици и групи	12
	1.4.2. Нормална бременност	
	1.4.3. Нормално раждане.	
Забележка: Включва и тематичната единица “Обезболяване на		

	раждането” от раздел 2.9.1.	
	1.4.4. Физиологичен пуерпериум	
2.1.	2.1.2. Методи за изследване в акушерството. Интерпретация.	10
	2.1.3. Водене на нормално раждане	
	2.1.4. Водене на пуерпериум	
2.2.	2.2.1. Бременност с повишен риск	40
	2.2.2. Отоци, протеинурия и хипертензивни състояния по време на бременността, раждането и пуерпериума	
	2.2.3. Екстрагенитални заболявания и бременност	
	2.2.4. Патология на имплантацията	
	2.2.5. Заболявания на плода и плодните придатъци	
	2.2.6. Недоизносване на бременността	
	2.2.7. Интраутеринна инфекция в акушерството	
	2.2.8. Атипично и патологично раждане	
	2.2.9. Патология на плацентарния и ранния следплацентарен период. Постпартални хеморагии.	
	2.2.10. Родилен травматизъм	
	2.2.11. Патология на пуерпериума	
	2.3.1. Операции за задържане на бременността	2
	2.3.2. Методи за прекъсване на бременността	
	2.3.3. Предизвикване и подпомагане на родилната дейност	2
2.3.	2.3.4. Операции за разширяване на родилните пътища	6
	2.3.5. Операции за промяна положението на плода	
	2.3.6. Операции за завършване на раждането през естествените родилни пътища	
	2.3.7. Оперативни намеси в III период на раждането и ранния следплацентарен период	
	2.3.8. Цезарово сечение	6
2.8.	2.8.1. Проследяване на бременност в извънболничната помощ.	4
2.9.	2.9.2. Неонатология	6

2. Лекционен курс „Основен курс по АГ – II част“: 84 академични часа

Модул	Раздел	Продължителност в академични часове
2.4.	2.4.1. Методи за изследване в клиничната гинекология и тяхната интерпретация	6
2.9.	2.9.5. Клинична патология	
	2.9.6. Клинична лаборатория, вкл. хормонална диагностика	
	2.9.7. Микробиология	
2.4.	2.4.2. Симптоми и синдроми в клиничната гинекология	24
	2.4.3. Гинекологична ендокринология	
	2.4.4. Възпалителни заболявания на ЖРС	
	2.4.5. Ектопичен растеж на епителна тъкан	
	2.4.6. Статични заболявания на ЖРС и тазовото дъно	

	2.4.7. Пикочна инконтиненция. Фистули.	
	2.4.8. Лекарствена и физикална терапия в гинекологията	2
	2.4.9. Тумори на ЖРС и техни прекурсори	18
	2.4.10. Генитални заболявания при деца и подрастващи	2
	2.4.11. Генитален травматизъм	2
	2.4.12. Геронтологична гинекология	2
2.5.	2.5.1. Синдроми и болестни единици, причина за АГ спешност	6
	2.5.2. Действия при спешни ситуации	
2.6.	2.6.1. Грижи за болните преди и след гинекологични операции	4
	2.6.2. Инструментариум и обща оперативна техника	
	2.6.3. Коремни гинекологични операции без отстраняване на матката	6
	2.6.4. Отстраняване на матката	
	2.6.5. Малки гинекологични операции с долен достъп	2
	2.6.6. Оперативна корекция на анатомични отношения	2
	2.6.7. Лапароскопски, лапароскопски-асистирани и роботизирани (телехирургични) операции	2
	2.6.8. Тазова хирургия	2

3. Лекционен курс „Основен курс по АГ – III част“: 56 академични часа

Модул	Раздел	Продължителност в академични часове
2.9.	2.9.1. Анестезиология и реанимация	4
	2.9.8. Онкология	6
	2.9.9. Съдебна медицина	2
1.5.	Репродуктивно и сексуално здраве	6
1.2.	Основи на човешката репродукция	4
2.7.	2.7.1. Инфертилитет	6
	2.7.2. Асистирана репродукция	
	2.7.3. Наследствени заболявания на потомството	4
2.8.	2.8.2. Профилактика на недоизносването	2
	2.8.3. Профилактичен гинекологичен преглед	2
	2.8.4. Семейно планиране. Контрацепция. Прекъсване на бременност по желание и по медицински показания.	6
	2.8.5. Скрининг за вродени аномалии на потомството	2
	2.8.6. Други профилактични дейности	2
2.10.	2.10.1. Качество на медицинската помощ	2
	2.10.2. Риск и управление на риска в специалността	2
1.6.	1.6.1. Нормативна база за практикуване на специалността	6
	1.6.2. ЛЗ, където се практикува АГ	
	1.6.3. Етика във взаимоотношенията лекар/пациент. Права и задължения на страните в процеса оказване на медицинска помощ. Информирано съгласие.	

4. Лекционен курс „Хирургия за специализанти по АГ“: 12 академични часа

Раздел	Тематични единици
2.9.3	Увреждане на коремни органи при АГ операции
	Апендицит и апендектомия
	Остър хирургичен корем
	Дифузен перитонит
	Деривации на чревния пасаж
	Хирургични заболявания по време на бременност
	Директна и индиректна образна диагностика на храносмилателния тракт
	Основи на мамологията

5. Лекционен курс „Урология за специализанти по АГ“: 8 академични часа

Раздел	Тематични единици
2.9.4	Увреждания на пикочоотделителната система при АГ операции
	Микция и микционни смущения
	Пикочна инконтиненция
	Директна и индиректна образна диагностика на пикочоотделителната система
	Остра бъбречна недостатъчност
	Деривация на урината

Б. СЕМИНАРИ

Семинарите, провеждани в рамките на специализацията по АГ, представляват форма на теоретично обучение. Те не дублират, а допълват обучението, получавано чрез лекционни курсове. Тематичният обхват на семинарите е ограничен в специалната част на тематичната програма за специализация по АГ. Те могат да бъдат провеждани, както в рамките на основните курсове, така и в база за практическо обучение (месторабота) на специализанта, в случаите когато лечебното заведение е акредитирано за теоретично обучение. Участието в семинари позволява добиването на теоретични знания да се съчетае с добиване на някои практически умения. В хода на специализацията е препоръчително да бъдат проведени следните семинари:

МОДУЛ	РАЗДЕЛ	ТЕМА	Минимален брой и продължителност (в академични часове)
2.1.	2.1.1.	Специални методи за ехографско изследване в акушерството	1
		Диагностика на вродените аномалии на плода	1
		Интрапартална диагностика на плода	1
	2.1.2.	Приемане на раждащата и предродилна подготовка	1
		Водене на раждането	1
	2.1.3.	Грижи за родилката – долекарски и лекарски	1
2.2.	2.2.2.	Прекъсване на бременност по медицински показания	1
	2.2.3.	Индукция на раждането	1
	2.2.7.	Кръвотечения през III период на раждането и ранния следплацентарен период (постпартални хеморагии)	1

	2.2.8.	Цезарово сечение: ползи и рискове за майката и плода	1
		Индикации за планово цезарово сечение	1
		Спешно цезарово сечение	1
		Оперативни техники за цезарово сечение	1
2.3.	2.3.1.	Диагноза, прогноза и диспансерно наблюдение на бременност с повишен риск	1
		Бременност и съпътстващо (едно или повече заболявания)	1
		Висок инфекциозен риск в акушерството	1
		Лекарства и бременност	1
		Трудова медицина и бременност	1
	2.3.2.	Отражение на хипертензивните състояния по време на бременност върху плода и новороденото	1
	2.3.5.	Анте- и интрапартална асфиксия на плода	1
2.3.6.	Преждевременно пукане на околоплодния мехур	1	
2.3.7.	Диагностика на хабитуалното недоизносване	1	
2.4.	2.4.1.	От гинекологичния симптом към диагнозата	1
		Специални методи за ехографско изследване в гинекологията и репродуктивната медицина	1
		Хистероскопско изследване	1
		Диагностична полипрагмазия в гинекологията	1
	2.4.2.	Етиологична диагноза на гениталния флуор	1
		Диагноза, диференциална диагноза и лечение на тазовата болка	1
	2.4.3.	(Дис)функционални маточни кръвотечения	1
		Хормонозаместваща терапия	1
	2.4.4.	Полово-предавани инфекции	1
		Полово-предавани инфекции и рак	1
		Синдром на придобита имунна недостатъчност	1
		Диагностично-лечебни алгоритми при тазова възпалителна болест	1
	2.4.5.	Диагностично-лечебни алгоритми при ендометриоза	1
	2.4.6.	Интраепителна неоплазия	1
		Диагностично-лечебни алгоритми при миома на матката	1
		Противотуморно лечение в гинекологията	1
	2.4.8.	Функционално изследване на микцията	1
		Фистули, засягащи половите органи	1
	2.4.10.	Гинекологично изследване при деца и подрастващи	1
Нарушения в половото съзряване при момичето и девойката		1	
Вродени нарушения във фенотипа		1	
Детска онкогинекология		1	
2.4.11.	Гинекологична пациентка в сениум	1	
2.4.12.	Антиинфекциозно лечение в АГ	1	

		Хормонално лечение в гинекологията	1	
		Физикално лечение в АГ	1	
2.5.	2.5.1.	Предоперативни грижи и следоперативно наблюдение в гинекологията	1	
		Диспансерно наблюдение на гинекологично болни	1	
	2.5.2.	Организация и оборудване на гинекологичната операционна зала	1	
		2.5.3.	Диагностично-лечебни алгоритми при доброкачествени заболявания на аднексите	1
			Органосъхраняващи операции в гинекологията	1
	2.5.6.	Стадиране на гениталните неоплазии	1	
		Етиологична диагноза и лечение на пикочна стрес-инконтиненция при жената	1	
		Оперативно лечение на тубарния стерилитет	1	
	2.5.7.	Оперативно лечение на вродените аномалии на ЖРС	1	
		Лапароскопски техники. Роботизирани (телехирургични) операции.	1	
	2.5.8.	Лимфни дисекции в гинекологията	1	
		Тазови екзентерации и реконструктивна тазова хирургия	1	
2.6.	2.6.1.	Организация на спешната помощ в АГ	1	
		Коагулопатии в акушерството и гинекологията	1	
2.7.	2.7.1.	Етиологична анкета при безплодната двойка	1	
	2.7.2.	Асистирана репродукция	1	
2.8.	2.8.1.	Консултиране на бременни	1	
		Нормативно утвърдени права на бременната и майката	1	
	2.8.2.	Профилактика на недоизносването	1	
	2.8.3.	Профилактичен гинекологичен преглед	1	
	2.8.4.	Консултиране с оглед антиконцепция	1	
Консултиране с оглед прекъсване на бременността		1		
2.9.	2.9.1.	Интензивни грижи и лечение в АГ	1	
		Обезболяване на раждането	1	
		Следоперативно обезболяване в акушерството и гинекологията	1	
	2.9.2.	Грижи за нормалното доносно новородено	1	
		Новородено в депресивно състояние	1	
		Организация и оборудване на звена за реанимация и интензивно лечение на новороденото	1	
	2.9.5.	Клинично обсъждане на онкоболни	1	
	2.9.9.	Съдебно-медицински проблеми в АГ практиката	1	

4.2.2. Практическа част

1. Практически умения и място за усвояването им

**1.1. СПЕЦИАЛНИ ДИАГНОСТИЧНО-ЛЕЧЕБНИ УМЕНИЯ, ПОДЛЕЖАЩИ НА УСВОЯВАНЕ
В ЛЕЧЕБНИ ЗАВЕДЕНИЯ ЗА ИЗВЪНБОЛНИЧНА ПОМОЩ**

Подразделения (структурни единици) на лечебните заведения Специални практически умения, подлежащи на усвояване	Стаж
<p><u>Акушерска амбулатория ± специализирани кабинети</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • диагноза на бременността • проследяване на нормална бременност • диспансерно наблюдение на бременни • прогноза на бременността и раждането • диагностика и лечение при соматични и психични проблеми на бременната • консултиране на бременната • антенатален скрининг на вродените заболявания • профилактика на недоизносването • амбулаторно проследяване на родилки 	3 мес.
<p><u>Гинекологична амбулатория ± специализирани кабинети</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • диагностика и лечение на основните гинекологични симптоми (генитален флуор, тазова болка, генитално кървене) • провеждане на профилактични гинекологични прегледи • диспансерно наблюдение на гинекологично болни • етиологична анкета и основни лечебни методи при инфертилитет • участие в методи за асистирана репродукция • диагностика и лечение при проблеми на преходните възрасти (пубертет, менопауза) • практически опит в геронтологичната гинекология 	2 мес.
<p><u>Кабинет по семейно планиране</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • консултиране с оглед контрацепция • приложение на контрацептивни методи и средства • консултиране с оглед прекъсване на нежелана бременност • диагностика, лечение и профилактика на полово-предаваните инфекции • консултиране при нарушения на сексуалната функция • консултиране при сексуално посегателство и насилие 	1 мес.

**1.2. СПЕЦИАЛНИ ДИАГНОСТИЧНО-ЛЕЧЕБНИ УМЕНИЯ, ПОДЛЕЖАЩИ НА УСВОЯВАНЕ
В ЛЕЧЕБНИ ЗАВЕДЕНИЯ ЗА БОЛНИЧНА ПОМОЩ**

Подразделения (структурни единици) на лечебните заведения. Специални практически умения, подлежащи на усвояване	Стаж
<p><u>Акушерски дородов стационар</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • прогноза на бременността • прогноза на раждането • избор на метод за родоразрешение; индикации за планово цезарово сечение • диагностика, лечение и определяне на акушерското поведение при нозологични единици, обуславящи бременност и раждане с повишен риск • етиологична анкета, диференциална диагноза и поведение при недоизносване в ранна фаза • поведение при недоизносване в напреднала фаза • диагностика и лечение на хипертензивните състояния по време на бременност • определяне на акушерското поведение при бременност, съчетана с екстрагестационни заболявания (генитални и екстрагенитални) 	6 мес.

<ul style="list-style-type: none"> • диагностика и определяне на акушерското поведение при преждевременно пукнат околоплоден мехур и амниотит • диагностика и акушерско поведение при хронична плацентарна инсуфициенция • стационарни грижи при усложнена бременност • интензивно лечение в акушерството • вътреутробна реанимация на плода • работа в комисия за прекъсване на бременност по медицински показания • прилагане на методи за прекъсване на бременност 	
<p><u>Стационарна структура “Родилна”</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • приемане на раждаща жена в стационара • подготовка за раждане • диагноза на раждането • прогноза на раждането; индикации за спешно цезарово сечение • водене на раждането по периоди • акуширане • първи грижи за новороденото • водене на ранния следплацентарен период • диагностика и акушерско поведение при усложнения на раждането във всички негови периоди • обезболяване в акушерството • интензивно лечение в акушерството • вътреутробна реанимация на плода 	12 мес.
<p><u>Стационарна структура “Послеродова”</u> (при липса на обособена такава в базата за обучение, съотв. знания и умения се придобиват в стационарна структура “Родилна”)</p> <ul style="list-style-type: none"> • стационарно проследяване на физиологичен и патологичен пуерпериум • диагностика и лечение на нарушенията в лактацията • отложено лечение при родов травматизъм и др. усложнения на раждането • профилактика на изоимунизационната болест 	2 мес.
<p><u>Стационарна структура “Неонатология”</u> (при липса на обособена такава в базата за обучение, съотв. знания и умения се придобиват в стационарна структура “Родилна”)</p> <ul style="list-style-type: none"> • диагностика на новороденото • грижи за новороденото • хранене на новороденото • заболявания на новороденото и тяхното лечение • интензивни грижи за новороденото 	1 мес.
<p><u>Гинекологичен стационар</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • стационарни грижи, диагностика и лечение при основните групи гинекологични заболявания и отделни нозологични единици • подготовка за гинекологични операции • водене на следоперативен период • диагностика и поведение при интраоперативни и следоперативни усложнения • интензивно лечение в гинекологията • обезболяване в гинекологията • гинекологични заболявания във възрастта до 18 год. • определяне на допълнително лечение и следлечебен режим, вкл. мултидисциплинарен консилиум за онкоболни • профилактика на тромбоемболичните усложнения 	18 мес.
<p><u>Хирургичен стационар</u> – Съгласно общи медицински стандарти по хирургия, неврохирургия, гръдна хирургия, кардиохирургия, съдова хирургия, детска хирургия,</p>	2 мес.

пластично-възстановителна и естетична хирургия и лицево-челюстна хирургия	
Урологичен стационар – Съгласно медицински стандарт по „Урология”	1 мес.

2. УЧАСТИЕ НА СПЕЦИАЛИЗАНТА В АКУШЕРО-ГИНЕКОЛОГИЧНИ ОПЕРАЦИИ

ОПЕРАЦИЯ	Изискване за минимален брой като асистент	Изискване за минимален брой като оператор
Малка и едnodневна акушеро-гинекологична хирургия в ЛЗ за едnodневна хирургия		
<i>Забележка:</i> Операции № 1, 2 и 5 могат да бъдат осъществяват и в ЛЗ за болнична помощ		
1. Прекъсване на бременност по желание		8
2. Евакуация на маточно съдържимо		6
3. Прицелна биопсия от маточната шийка		6
4. Тъканна деструкция на маточна шийка		3
5. Сепарирано диагностично абразиво		4
6. Поставяне или сваляне на вътрематочно противозачатъчно средство		3

Оперативно акушерство в ЛЗ за болнична помощ		
<i>Забележка:</i> Операции № 7 и 22 могат да бъдат усвоявани и в ЛЗ за извънболнична помощ		
7. Серкляж	3	2
8. Прекъсване на бременност във II тримесечие		1
9. Водене на нормално раждане		20
10. Успешна индукция на раждането		5
11. Епизиотомия и епизиорафия		8
12. Колпо-перинеорафия след раждане		8
13. Трахелорафия след раждане		4
14. Инструментална ревизия на маточната кухина		3
15. Мануална ревизия на маточната кухина		3
16. Мануална екстракция на плацента		2
17. Маточно-влагалищна тампонада		1
18. Налагане на изходящи щипци		2
19. Вакуум-екстракция на плода		4
20. Мануална помощ при седалищно раждане		3
21. Абдоминално цезарово сечение	10	3
22. Рерафия на рана от епизиотомия, или от абдоминална АГ операция, или инцизия на гноен мастит	1	1

Оперативна гинекология		
<i>Забележка:</i>		
Операции № 32 и 33 могат да бъдат усвоявани и в ЛЗ за извънболнична помощ.		
23. Операция за ектопична бременност	3	2
24. Овариална кистектомия	3	2
25. Абдоминална миомектомия	2	1
26. Тотална абдоминална хистеректомия	5	2

27. Радикална хистеректомия	1	–
28. Вагинална хистеректомия	1	–
29. Предна и/или задна влагалищна пластика	4	1
30. Конизация на маточната шийка	3	1
31. Лапароскопия (диагностична или оперативна)	4	2
32. Хистероскопия (диагностична или оперативна)	2	1
33. Хистеросалпингография (рентгенова или ехографска)		1

От изброените акушерски и гинекологични операции:	
С използване на електронож (ултразвуков нож, плазмен нож)	10
С използване на лазер	2

4.3. Задължителни колоквиуми и срокове за полагането им

По време на специализацията по АГ, специализантът се явява на задължителни колоквиуми по следните теми:

1. Женска полова система. Бременност, раждане и пуерпериум в норма. Родилна помощ.
2. Рискове и усложнения на бременността, раждането и пуерпериума
3. Оперативно акушерство
4. Анатомия и физиология на потомството. Неонатология.
5. Клинична гинекология. Акушеро-гинекологична спешност.
6. Оперативна гинекология
7. Основи на човешката репродукция. Патология на репродукцията. Асистирана репродукция.
8. Репродуктивно и сексуално здраве. Полово-предавани инфекции. Контрацепция. Профилактични и скринингови дейности в специалността АГ. Правна уредба на медицинската помощ в специалността АГ. Качество на акушеро-гинекологичната помощ.

Забележка:

Колоквиумите се провеждат след завършване на обучението по съответния модул. Явяването на колоквиуми става приблизително на всеки 6 месеца от стажа по специализацията, като се взима предвид реалното посещение на теоретични и практически занятия от страна на специализиращия.

Знанията на специализанта, показани на колоквиум, се оценяват по шестобалната система.

Желателно е явяването на колоквиуми да става равномерно в хода на специализацията – по 2 колоквиума годишно.

5. Конспект за държавен изпит за придобиване на специалност „Акушерство и гинекология“:

Конспектът се състои от три раздела. Всеки от тях съдържа по 35 въпроса или общо конспектът съдържа 105 въпроса. Всеки изпитен билет съдържа по един въпрос от всеки раздел. В цялостния комплект от изпитни билети всеки от сто и петте въпроса се среща поне по един път.

РАЗДЕЛ – I

- 1.1. Анатомия, хистология и ембриология на женската репродуктивна система
- 1.2. Костен таз при жената – строеж, варианти на нормалната анатомия, размери
- 1.3. Топографска анатомия на вулво-перинеалната област и малкия таз

- 1.4. Регулация на репродуктивната функция при жената. Менструален цикъл. Сексуална функция.
- 1.5. Етапи в развитието на женската репродуктивна система – новородено, предпубертетна възраст, пубертет, менопауза, сениум
- 1.6. Вродени аномалии на женската репродуктивна система – малформации, интерсексуални състояния
- 1.7. Човешки полови клетки, оплождане, преимплантационен зародиш, имплантация
- 1.8. Ендокринология и фармакология на репродукцията
- 1.9. Онтогенеза на човека от имплантацията до раждането. Плодни придатъци. Анатомия и физиология на нормално и доносено новородено.
- 1.10. Възникване и унаследяване на генни аномалии. Диагностика и скрининг на вродените заболявания. Основни нозологични единици.
- 1.11. Медицински и демографски понятия, свързани с бременност, раждане и пуерпериум. Демографска статистика. Заболеваемост и смъртност от основни акушерски и гинекологични нозологични единици и групи.
- 1.12. Хронология на бременността. Изменения в организма на жената по време на бременност. Промени в начина на живот на бременната.
- 1.13. Анатомио-физиологични основи на раждането. Елементи на раждането: родилен обект, родилни пътища, родилни сили. Фармакология на раждането.
- 1.14. Периоди на раждането. Биомеханизъм на раждането при различни предлежания на плода.
- 1.15. Физиологичен пуерпериум: общосоматични и психични процеси; процеси, засягащи репродуктивната система и млечните жлези
- 1.16. Значение и обхват на понятието „репродуктивно и сексуално здраве“. Дейности по опазване на репродуктивното и сексуално здраве на населението и място на акушер-гинеколога в тези дейности.
- 1.17. Социално-значими болести и състояния, нарушаващи репродуктивното и сексуално здраве. Временна и трайна нетрудоспособност, причинена от бременност и заболявания на женската репродуктивна система. Закрила на майчинството.
- 1.18. Полово-предавани инфекции – епидемиология, диагноза, лечение и профилактика
- 1.19. Профилактичен гинекологичен преглед. Профилактика на рака на маточната шийка.
- 1.20. Инфертилитет
- 1.21. Асистирана репродукция
- 1.22. Семейно планиране. Антиконтцепция. Прекъсване на бременността по желание и по медицински показания – нормативна уредба.
- 1.23. Профилактика в акушерството – профилактика на недоизносването, профилактика на изоимунизационната болест, профилактика на вродените заболявания.
- 1.24. Профилактика на тромбоемболичните усложнения в акушерството и гинекологията. Профилактика на вътреболничните (нозокомиалните) инфекции.
- 1.25. Основи на мамологията. Профилактика на рака на млечната жлеза.
- 1.26. Принципи на взаимодействието между клиницисти и патоморфолози в акушерството и гинекологията
- 1.27. Цервико-вагинална микрофлора. Микробиология на вътреболничните инфекции в акушеро-гинекологичния и неонатологичния стационар. Принципи на взаимодействието между клиницисти и микробиолози в акушерството и гинекологията.
- 1.28. Лабораторна диагностика на хормоналния статус на жената.
- 1.29. Нормативна база за практикуване на специалността „Акушерство и гинекология“. Действащи нормативни актове. Международна класификация на болестите.
- 1.30. Устройство, дейност и управление на лечебни заведения за извънболнична помощ. Акушерска и гинекологична амбулатория.
- 1.31. Устройство, дейност и управление на лечебни заведения за болнична помощ. Акушерски и гинекологичен стационар.

- 1.32. Действия при спешни ситуации. Животоспасяващи и животоподдържащи мерки. Организационни мерки – медицински транспорт, спешен екип, консултативна помощ. АГ помощ в условия на бедствия, терористични актове и др. подобни.
- 1.33. Права и задължения на акушерката. Права и задължения на лекаря – акушер-гинеколог. Права и задължения на пациентката и нейните близки. Информирано съгласие.
- 1.34. Съдебномедицински казуси в акушерството и гинекологията. Криминален аборт. Сексуално посегателство и насилие. Професионална небрежност. Танатогенеза. Диагноза и документирание на смъртта. Предаутопсионна епикриза.
- 1.35. Качество на акушеро-гинекологичната медицинска помощ. Рискове при практикуване на специалността „Акушерство и гинекология”. Медицински риск. Управление на медицинския риск.

РАЗДЕЛ – II

- 2.1. Методи за изследване в акушерството. Интерпретация на резултатите от тях в динамика на бременността и раждането.
- 2.2. Проследяване на нормална бременност.
- 2.3. Приемане на раждаща жена в стационара. Предродилна подготовка. Организация на работата в родилната зала.
- 2.4. Концепции за водене на раждането. Методи и средства за водене на раждането.
- 2.5. Водене на раждането по периоди. Интрапартална диагностика на плода. Първи грижи за новороденото. Водене на документация, свързана с раждането.
- 2.6. Диагностика на новороденото. Новородено в депресивно състояние. Предтерминно новородено и новородено с ниско телесно тегло. Реанимация на новороденото.
- 2.7. Визитация на родилка. Изписване на родилка от стационара. Проследяване на родилка в условията на извънболничната помощ.
- 2.8. Поведенчески, социални, професионални и др. фактори, обуславящи риск за бременността. Общомедицински и акушерски фактори, обуславящи риск за бременността. Диспансерно наблюдение на бременност с повишен риск.
- 2.9. Многоплодна бременност – от зачатие до пуерпериума
- 2.10. Седалищно предлежание, косо и напречно положение на плода – протичане на бременността и раждането
- 2.11. Бременност и генитални заболявания
- 2.12. Бременност и екстрагенитални заболявания
- 2.13. Интраутеринна инфекция и висок инфекциозен риск в акушерството
- 2.14. Отоци, протеинурия и хипертензивни състояния по време на бременността, раждането и пуерпериума
- 2.15. Ектопична бременност
- 2.16. Аномалии в прикрепването на плацентата
- 2.17. Трофобластна болест. Други заболявания на плодните придатъци и околоплодната течност.
- 2.18. Изоимунизационна болест на плода и новороденото
- 2.19. Антепартална и интрапартална асфиксия на плода. Плацентарна недостатъчност.
- 2.20. Интраутеринна смърт на плода
- 2.21. Родов травматизъм на майката и новороденото
- 2.22. Недоизносване на бременността. Преносена бременност.
- 2.23. Динамични дистокии. Тесни тазове, пелви-фетална диспропорция, други механични дистокии. Спиране на раждането.
- 2.24. Раждане в дефлексионни главични предлежания и в дълбоко право задно-тилно предлежание.
- 2.25. Раждане при плод с ниско телесно тегло и при едър плод
- 2.26. Патология на плацентарния и ранния следплацентарен период
- 2.27. Патология на пуерпериума
- 2.28. Операции за задържане на бременността

- 2.29. Прекъсване на бременност в различни срокове на бременността. Поведение при спонтанен аборт.
- 2.30. Предизвикване и подпомагане на родовата дейност
- 2.31. Акушерски операции за разширяване на родовите пътища и за промяна в положението на плода
- 2.32. Акушерски операции за завършване на раждането през естествените родови пътища
- 2.33. Акушерски оперативни намеси в III период на раждането и ранния следплацентарен период. Постпартални хеморагии.
- 2.34. Цезарово сечение
- 2.35. Усложнения при акушерски операции

РАЗДЕЛ – III

- 3.1. Методи за изследване в клиничната гинекология и тяхната интерпретация
- 3.2. Симптоми и синдроми в клиничната гинекология.
- 3.3. Синдроми и болестни единици, причина за акушерска и гинекологична спешност
- 3.4. Менструални аномалии. Неправилни маточни кръвотечения.
- 3.5. Поликистична болест на яйчниците. Хипооваризъм. Гонадална дисгенезия.
- 3.6. Патология на пубертета
- 3.7. Придобити заболявания на женските гениталии при деца и подрастващи
- 3.8. Патология на менопаузата и кастрационния синдром
- 3.9. Възпалителни заболявания на женската репродуктивна система. Влагалищни и тазови патогени.
- 3.10. Доброкачествени тумори и кисти на вулвата, влагалището и маточните връзки.
- 3.11. Ектопичен растеж на епителна тъкан – ектопия на маточната шийка и нейната еволюция; ендометриоза
- 3.12. Интраепителна неоплазия (VIN, VaIN, CIN)
- 3.13. Рак на вулвата и женската уретра
- 3.14. Рак на маточната шийка
- 3.15. Полипи и хиперплазия на ендометриума
- 3.16. Рак на ендометриума
- 3.17. Тумори на яйчниците
- 3.18. Миоми на матката
- 3.19. Саркоми и смесени тумори на женските полови органи. Редки генитални тумори.
- 3.20. Статични заболявания на женските полови органи и тазовото дъно. Пикочна инконтиненция. Фистули
- 3.21. Шок в акушерството и гинекологията. Полиорганна недостатъчност. Принципи на интензивното лечение и грижи за болната.
- 3.22. Грижи за болните преди и след гинекологична операция. Изписване на гинекологично болни.
- 3.23. Гинекология в извънболничната помощ
- 3.24. Генитален травматизъм
- 3.25. Лекарствена и физикална терапия в гинекологията
- 3.26. Инструментариум и обща оперативна техника при гинекологичните операции. Организация на работата в гинекологичната операционна зала.
- 3.27. Коремни гинекологични операции без отстраняване на матката
- 3.28. Оперативно отстраняване на матката
- 3.29. Малки гинекологични операции с долен достъп
- 3.30. Гинекологични операции за корекция на анатомични отношения
- 3.31. Лапароскопски, лапароскопски-асистирани и роботизирани (телехирургични) операции в гинекологията
- 3.32. Увреждане на екстрагенитални органи при гинекологични операции
- 3.33. Обезболяване в акушерството и гинекологията. Анестезиологичен риск. Преданестезионна консултация.
- 3.34. Епидемиология, биология и прогноза на злокачествените генитални тумори при жената

3.35. Стадиране на злокачествените генитални тумори при жената. Комплексно противотуморно лечение в онкогинекологията.

6. Препоръчителен книгопис:

1. Василев, Н. Модел за медицински стандарт по акушерство и гинекология. НЦЗИ, 2001, София, 180. ISBN (954-8541-11-4)
2. Делийски, Т., Г.Горчев, В.Димитров (Ред.) Лимфна дисекция при карцином на млечната жлеза, гастроинтестиналния и урогениталния тракт, белия дроб и при малигнен меланом. ИК „Фонто и АЯ” ООД, 2007, Плевен, 616. (978-954-756-071-0)
3. Димитров, А. и В.Златков (Ред.) Гинекология. Учебник за студенти и специализанти, АРСО-АРСО КП ЕООД, 2013, София, 302. ISBN (978-954-9301-37-3)
4. Димитров А. (Ред.) Акушерство. Учебник за студенти и специализанти, АРСО-АРСО КП ЕООД, 2014, София, 425. ISBN (978-954-9301-99-1)
5. Златков, В. П. Костова-Златкова. Профилактика, скрининг и ваксини при предрака и рака на маточната шийка. Българска издателска къща, 2006, София, 149. ISBN (10: 954-91829-1-6); (13: 978-954-91829-1-0)
6. Иванов, Ст. (Ред.) Бъбрек и бременност. БЕНИТА АРТ, 2013, София, 245. ISBN (978-954-9633-05-4)
7. Каменов, Здр. М. Орбецова, А. Гатева. Синдром на поликистозните яйчници. ИК „ЗИП” ЕООД, София. 258. (978-954-9369-17-5)
8. Малинова, М. Менопауза и хормоналнозаместителна терапия. ВИОН, 1999, Пловдив, 95. (954-9501-13-2).
9. Попов, Й. (Ред.) Избрани глави от гинекологичната практика., том I. ИЦ-„МУ-Плевен”, 2004, Плевен, ISBN (954-756-031-X).
10. Попов, Й. (Ред.) Избрани глави от гинекологичната практика., том II. ИЦ-„МУ-Плевен”, 2007, Плевен, 238. ISBN (978-954-756-072-7).
11. Попов, Й. (Ред.) Избрани глави от гинекологичната практика., том III. ИЦ-„МУ-Плевен”, 2008, Плевен, ISBN (978-954-756-075-8).
12. Попов, Й. (Ред.) Избрани глави от гинекологичната практика., том IV. ИЦ-„МУ-Плевен”, 2011, Плевен, 336. ISBN (978-954-756-108-3).
13. Пранчев, Н. Инфекциозни заболявания и усложнения в акушерството. ЕТ „АРСО-Асен Петров, 244. (954-8967-97-9).
14. Сираков, М. Г. Коларов. Практическа контрацепция. Балкан прес ЕАД, 1998, София, 224. (954-90358-1-6).
15. Тержуманов, Р.Х., Н.П. Милчев. Диагностична панорамна хистероскопия с атлас. Народна библиотека „Ив. Вазов”, 2004, Пловдив, 79. (954-9546-26-8).
16. Тодорова, К. Диабет и бременност. Артик 2001, 2010, София, 208. ISBN (978-954-9365-32-0).
17. Черноземски, И. Ст. Каранов, З. Валерианова (Ред.) Диагностика, лечение и проследяване на болните със злокачествени новообразувания, БНАО, Издателство „АВИС-24” ООД, 2009, София, 359. (ISBN 978-954-8631-23-5)
18. Adamson, G D, D C Martin. Endoscopic Management of Gynecologic Disease, Lippincott Williams & Wilkins, 1996, 440.
19. Beck W.W. Obstetrics and Gynecology, 4th edition, Williams and Wilkins, 1997, 510
20. [Beckmann](#) C. R. B., [W Herbert](#), [D. Laube](#) et al. Obstetrics and Gynecology, Lippincott Williams & Wilkins, 2013, 7th Edition, 487
21. Berek J S, N F Hacker. Berek and Hacker's Gynecologic Oncology, Wolters Kluwer, 6th edition, 2014, 944.
22. Carpenter S E K, J A Rock. Pediatric and Adolescent Gynecology. 2nd edition, Lippincott Williams & Wilkins, 2000, 475.
23. Cunningham F., L. Kenneth, S. Bloom et al. Williams Obstetrics, 24th Edition, McGraw-Hill, 1315.

24. DiSaia P J, W T Creasman. Clinical Gynecologic Oncology. 8th edition, Elsevier Saunders, 2012, 709.
25. Fleischer A C, D M Kepple. Transvaginal Sonography. A Clinical Atlas. J.B. Lippincott Company, 2nd edition, 1995, 426.
26. Fritz M A, L Speroff. Clinical Gynecologic Endocrinology and Infertility. Lippincott Williams & Wilkins, 8th Edition, 2010, 1488.
27. Jones III HW, J A Rock. Te Linde's Operative Gynecology. 11th Edition, Wolters Kuwer, 2015, 1359.
28. Lawrence W D, F W Abdul-Karim. Differential Diagnosis in Pathology: Gynecological and Obstetrical Disorders, vol 1, Williams and Wilkins, 1998, 180.
29. O'Grady J P, M L Gimovsky, C J McIlhargie. Operative Obstetrics. Williams & Wilkins, 1995, 585.
30. Quilligan MD, Edward J., Zuspan MD, Frederick P. Current Therapy in Obstetrics & Gynecology, Saunders, 5th edition, 2000, 442
31. Sakala E.P. Obstetrics and Gynecology. Board Review Series. Lippincott Williams & Wilkins; 2000, 2nd Edition, 390.
32. Wells , H. Buckley, H Fox. Gynaecological and Obstetric Pathology, 2nd edition, ACOG Press, 2009 246.